

Boer en burger samen actief met energie

JAN VAN LIERE

In Limburg gaat wellicht nog voor de zomer een eerste pilot van start van een boer-burger energiecoöperatie. De tijd is er rijp voor, vindt Geert van Kempen van Arvalis. 'We zien kansen en die moeten we benutten.'

Afgelopen maand rondde de adviesorganisatie een studie af naar de mogelijkheden om als boeren en burgers gezamenlijk te werken aan verduurzaming van de energievoorziening. Concrete aanleiding was het vorig jaar gesloten Energieakkoord.

Daarin is afgesproken dat er een belastingkorting gaat gelden voor hernieuwbare energie die in coöperatief verband wordt geproduceerd. Inmiddels is dat realiteit; sinds begin dit jaar kan onder voorwaarden gebruik worden gemaakt van een belastingkorting van 7,5 cent per kilowattuur.

Het onderzoek van Arvalis, in samenwerking met LTO Nederland, ZLTO, Kamer van Koophandel en de Milieufederatie Limburg, richtte zich zowel op de mogelijkheden van coöperatieve energieopwekking met behulp van wind als met zon. In beide gevallen gaat het om een of meerdere boeren die samen met een groep burgers uit de nabije omgeving investeren in duurzame energie. Ze zijn allemaal lid van de coöperatie. Boeren plaatsen windmolens op hun land of zonnepanelen op de daken van hun gebouwen, burgers nemen de elektriciteit af.

MOEILIK UITVOERBAAR

Energiecoöperaties die met wind aan de slag gaan, kunnen in potentie rekenen op een goed verdienmodel. Arvalis acht een rendement van ruim 6 procent mogelijk. 'Maar dergelijke projecten zijn moeilijk uitvoerbaar', stelt Van Kempen vast. Hij leidde namens Arvalis het onderzoek.

De projectleider wijst op het beleid van provincies dat projecten met slechts één windmolen niet worden toegestaan. In het kader van het clusteringsbeleid moeten twee of meer molens worden geplaatst. Voor de stroom van een windmolen zijn 1.350 afnemers nodig. Een dergelijke coöperatie heeft dus heel veel deelnemers nodig.

'Niets is onmogelijk, maar het

zal toch altijd een paar jaar in beslag nemen voordat je het van de grond hebt. Maar wij willen snel aan de slag gaan. Ons doel is op korte termijn een pilot op te zetten en uit te voeren. Dan is windenergie niet de snelste weg', concludeert Van Kempen.

ZONNE-ENERGIE

Het Arvalis-rapport adviseert om in te zetten op een pilot met zonne-energie. Het rendement daarvan is aanmerkelijk lager. De studie komt, met veilige en realistische aannames, uit op een rendement van 1,3 procent. De schaalgrootte en de benodigde procedures van projecten met zonnepanelen bieden echter wel perspectief.

'We kijken nu hoe we het verdienmodel kunnen verbeteren. Een belangrijk aspect dat we meenemen is de koppeling met het saneren van asbesthoudende daken en het terugplaatsen van zonnepanelen. Door aan verschillende knoppen te draaien, moet een betere uitkomst mogelijk zijn', oordeelt Van Kempen.

De projectleider noemt onder meer de samenwerking met bestaande energiecoöperaties. 'Daar ligt al een structuur en doordat die werken met vrijwilligers, kunnen de kosten lager worden gehouden.'

Inmiddels zijn contacten gelegd met WeertEnergie, een actieve coöperatie in en rond Weert. 'We kijken gezamenlijk hoe we een project van de grond kunnen krijgen waarbij een boer zijn daken beschikbaar stelt voor zonnepanelen en een groep burgers uit de buurt de stroom afneemt. Daarvoor gaan we op zoek een boer die goed binnen ons profiel past.'

Volgens Van Kempen gaat het dan om zaken als motivatie, geschikte daken en liefst ook een goede aansluitwaarde, evenals voldoende potentiële deelnemers in de omgeving van de boerderij.

'We zien echt kansen. Natuurlijk is een rendement van 1,3 procent te laag, maar door een zorgvuldige insteek te kiezen en te zoeken naar optimale mogelijkheden moeten we

WeertEnergie wil energievoorziening in eigen hand nemen

WeertEnergie is vorige zomer opgericht als een coöperatieve vereniging van inwoners van de regio Weert. Ze vonden elkaar op de gemeenschappelijke noemer dat ze de voorziening met betaalbare, eigen en duurzame energie in eigen hand willen nemen. De coöperatie kan duurzame energie inkopen, maar het is de bedoeling om die ook zo veel mogelijk zelf op te wekken. Op deze manier zou Weert in de toekomst volledig energieneutraal moeten worden. Eigenaren en huurders van woonhuizen

kunnen zich aanmelden als lid, maar ook bedrijven, verenigingen, scholen of instellingen zijn welkom.

WeertEnergie heeft inmiddels al verschillende acties opgestart. Ze levert de coöperatie tegen voordelige tarieven zonnepanelen en -collectoren aan de leden. Enkele weken geleden vond een eerste Energiecafé plaats. Ruim veertig Weertenaars wisselden daar met elkaar ideeën uit.

dat omhoog kunnen krijgen. Daarvoor werken we nu samen met WeertEnergie aan een stevige businesscase. Zodra die klaar is, gaan we de boer op en zoeken we deelnemers.'

Van Kempen verwacht dat dat nog voor de zomer gebeurt. 'We moeten er wel even flink druk op houden, maar dit mag niet blijven liggen. Onze ambitie is om als eerste op deze manier met een boer-burger energieproject van start te gaan.'

Het initiatief om boeren en burgers te verbinden in gezamenlijke energieprojecten komt in dit geval van de LLTB, maar ZLTO en LTO Noord zijn ook bij het opstellen van het rapport betrokken. De regionale organisaties zijn blij met het Arvalis-rapport dat de mogelijkheden en onmogelijkheden duidelijk maakt. Mark Tijssen, LLTB-portefeuillehouder Duurzaamheid, stelt vast dat makkelijke oplossingen en winstgevendende projecten de boeren niet zomaar in de schoot worden geworpen.

DE MOEITE WAARD

'We zullen nog hard moeten werken om bij de projecten met zonne-energie een redelijk rendement te bereiken. Maar die uitdaging gaan we graag aan. Het is zeker de moeite waard om hiermee verder te gaan. Daarom delen we de conclusie van het rapport dat we nu concreet aan de slag moeten met een pilot van een boer-burger energiecoöperatie.'

Tijssen benadrukt dat de gezamenlijke aanpak door boeren en burgers uiteindelijk heel wat meer oplevert dan een duurzame en betaalbare energievoorziening. Het leidt ook tot draagvlak en positieve onderlinge afhankelijkheid. 'Het op deze praktische manier samen optrekken van bewoners van het buitengebied zorgt voor onderlinge binding. Mensen die gemotiveerd aan een project werken, raken vanzelf meer betrokken met elkaar. Ik ben ervan overtuigd dat dat positieve gevolgen heeft voor het imago van de agrarische ondernemers. En het zorgt in andere situaties, bijvoorbeeld bij het aanvragen van vergunningen om je bedrijf bij de tijd te houden, voor een goede uitgangspositie. Een win-winsituatie dus.'

Over enkele maanden begint waarschijnlijk een pilot van een boer-burger energiecoöperatie.

Foto: Jan Anninga

Trekker staat nog in de politieke arena

JAN VAN LIERE

Nederland voert, als een van de laatste landen in Europa, een trekkerrijbewijs in. Maar hoe zit het met het verplichte trekkerkenteken? Wordt dat toch op de lange baan geschoven?

Vanaf 2015 moeten bestuurders van trekkers beschikken over een 'echt' rijbewijs. De Tweede Kamer keurde dinsdag de wet goed die het trekkerrijbewijs regelt. De algemene opinie is dat de verkeersveiligheid gebaat is bij het gedegen voorbereiden van de bestuurders van deze in het wegverkeer dominante voertuigen.

Daarom zal ongetwijfeld ook de Eerste Kamer groen licht geven.

Intussen staat de trekker nog midden in de politieke arena geparkeerd. Want de strijd om de invoering van een verplicht trekkerkenteken gaat door. Deze volgens boeren dure en onnodige maatregel hangt al lang als een dreigende wolk boven agrarisch Nederland. Tot voor kort wist LTO Nederland met redelijke argumenten en met steun van organisaties als Cumela de kentekening tegen te houden. Inmiddels staat LTO alleen in de strijd.

Cumela en Fedecom pleiten vóór het trekkerkenteken, met verkeersveiligheid als

kernargument. Vorig jaar stemde een Kamermeerderheid voor een motie van de PvdA die het kabinet vraagt om er nu eindelijk serieus werk van te maken.

Minister Schultz zei letterlijk dat het van haar niet hoeft, maar dat ze bereid is om de wens van de Kamer uit te voeren. 'We zijn aan de slag met de wetgeving', verzekerde ze vorige week. Ze voegde er wel aan toe dat ze verwacht die wetgeving pas 'rond 2017 op te kunnen leveren'. Dat is het jaar waarin weer Kamerverkiezingen worden gehouden en het huidige kabinet zijn koffers pakt.

De minister kon geen goede uitleg geven

voor de lange tijd die ze nodig heeft voor de invoering van een kenteken dat al sinds mensenheugenis wordt gebruikt op andere voertuigen. Ze hield het in het parlement op 'de nodige studies' die er mee gepaard gaan. Duidelijk is in elk geval dat het geen hoge prioriteit heeft.

Tegenstanders van het kenteken, waaronder LTO, putten hier hoop uit dat het trekkerkenteken op de lange baan wordt geschoven. En nieuwe politieke meerderheden na 2017 kan er wellicht toe leiden dat de wetgeving alsnog van tafel gaat. Dat is een, vanuit boerenoogpunt, optimistische visie. Maar gezien de dynamiek in de politiek zeker niet onrealistisch.

ANALYSE